

Aile Sempozyumu Tebliğler

Medeniyet Vakfı Yayınları - 3

Aile Sempozyumu
Tebliğler

Basım Yeri:
Sistem Ofset
Strazburg Caddesi No : 31/17
Sıhhiye - ANKARA
T. +90 312 229 18 81
F. +90 312 229 63 97

Ankara 2015

Medeniyet Vakfı İletişim:
Akşemsettin Mah. Kınalızade Sokak
No:33 Fatih - İSTANBUL
T. +90 212 521 73 01
F. +90 212 521 73 07
www.medeniyet.org •
info@medeniyetvakfi.org

İslâm Hukukunda Kadın Hakları

Prof. Dr. Orhan ÇEKER

Prof. Dr. Orhan ÇEKER

1953'te Haymana / Ankara'da doğdu. 1972 Yozgat İmam Hatip Okulunu, 1976 Konya Yüksek İslâm Enstitüsü ve 1980 Bağdat, Mustansırıye Üniversitesi Arap Dili Enstitüsünü bitirdi.

Kısa bir süre Batman Kız Meslek Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. 1977'de Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nde Fıkıh Asistanı oldu. 1986'da Konya İlahiyat Fakültesi'nde İslâm Hukuku doktoru, 1988'de doçenti ve 1996'da profesörü oldu. Halen Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Hukuku öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Evli ve beş çocuk babasıdır.

Eserleri:

- 1-) Orhan Çeker, İslâm Miras Hukuku , , 158, Konya, , 1984
- 2-) Orhan Çeker, Hukuk-I Aile Kararnamesi, , 117, İstanbul, , 1985
- 3-) Orhan Çeker, Nafaka Kanunu , , 192, İstanbul, , 1985
- 4-) Orhan Çeker, Arazi Kanunnamesi, , 92, İstanbul, , 1985
- 5-) Orhan Çeker, İslâm Hukukunda Çocuk, , 240, İstanbul, , 1990
- 6-) Orhan Çeker, Fıkıh Dersleri-1, , 317, Konya, , 1991
- 7-) Orhan Çeker, İslâm Hukukunda Akitler, , 318, Konya, , 1999
- 8-) Orhan Çeker, Çocuk ve Hakları, ,238,Konya, ,2004

İslâm Hukukunda Kadın Hakları

Prof. Dr. Orhan ÇEKER

“Kadın hakları” ifadesinin bir üstünden başlayalım: “İnsan hakları”. İnsan hakları, kadın hakları, hayvan hakları vs. Daha baştan belirtelim ki bu söylemler, İslâm kültürünün doğurduğu söylemler değildir. Bu söylemler bize Batı’dan gelmiştir. Çünkü insan hakları, kadın hakları, hayvan hakları vs. konularında İslâm toplumunda herhangi bir problem mevcut olmamıştır. Batı dünyasında bu problemler vardı. Bundan dolayı bu problemlere tepki olarak adı geçen söylemler ortaya çıkmış ve neticede insan hakları ya da kadın hakları gibi söylemler dünyaya yayılmış, oradan da bize gelmiştir.

Bildiğimiz kadarıyla 1800’lü yılların ortalarından itibaren Batı’da kadın, insan olarak kabul edilmiyor hatta insan dışı bir varlık ya da başka bir varlığın oyuncağı gibi düşünülüyordu. Böyle olunca kadınlar dünyası, insan sayılma tepkisi olarak “kadın hakları” diye bir söylem ortaya çıkarmış ve bunun neticesinde “feminizm” diye bir akım doğmuştur. Aslında feminizmin ortaya çıkışı haklı bir sebebe dayanmaktadır. Ancak kadın, hakkını aldıktan sonra orada durmamış, daha da ileriye gitmiş, böylece zulümlere sebebiyet vermiş ve artık olumsuz bir görüntü vermeye başlamıştır. Onun içindir ki feminizmde sürekli olarak kadın hakları söylenir ama hiç “kadın sorumlulukları” diye bir şey

söylenmez. Yani o anlayışın doğurduğu feminizme göre kadın sürekli haklıdır, kadının hiçbir sorumluluğu yoktur. Ne kadar imkân koparırsa koparsın hepsi onun hakkıdır, başkasının hakkına tecavüz etmiş sayılmaz. Bu akımda kadının başkasına/erkeğe zulmetmesi diye bir ihtimal yoktur. İşte tam bu noktada “İslâm” ile “feminizm” farkı ortaya çıkar. Peygamberimiz aleyhissalâtu vesselâmın “Veda Hutbesi”nde değindiği birkaç meseleden birisi de kadın hakları meselesidir. Efendimiz (sav), konuya şöyle başlıyor: “Kadınlar hakkında Allah’tan korkunuz, onları Allah’ın emaneti olarak aldınız, onların sizin üzerinizde hakkı vardır, sizin de onlar üzerinde hakkınız vardır.”

İslâm’da “hak ve sorumluluklar” dengesi vardır. Sadece hak değil yanı sıra sorumluluklar dengesi... İşte feminizmin kadınıla ilgili sorumluluk kabul etmemesi, bunu hiç düşünmemesi, İslâm’ın ise hakkın yanı sıra sorumluluktan da bahsetmesi bu iki fikrî yapının ayrıldığı noktadır. Kadın haklarını korumak için ortaya çıkan feminizm, sürekli haklardan bahsediyor da hiç sorumluluklardan bahsetmiyorsa hukukî mantıkla şöyle bir sonuç çıkar: Bir varlık düşünün, hakkı var ama sorumluluğu yok. Hukukî mantıkla düşündüğümüzde çocuğun, delinin veya hayvanın sorumluluğu yoktur. Bunların hakları var, sorumlulukları yok. Feminizmin sürekli olarak kadın haklarından bahsetmesi ama kadın sorumluluğundan hiç bahsetmemesi hatta onu hiç kabul etmemesi onu, adı geçen varlıklar seviyesine indirgemek anlamına gelir. Böylece feministler, kadına hak alacağız diye ona hakaret ettiklerinin farkında değiller. Eğer biz kadına insan gibi değer vereceksek sorumluluğun yok demek yerine hakkın da var, sorumluluğun da var dememiz gerekir ki hukuk mantığıyla kadına gereken değeri hakkıyla vermiş olalım. Demek ki feminizm, “Kadının sorumluluğu yoktur.” demekle aslında onu insanlık seviyesinden daha aşağı görmüş oluyor.

İslâm’da karı-koca, az önceki konuşmalarda da söylendiği üzere bir elmanın iki yarısı gibi telakki edilmiştir. Ama feminizm, erkeği/kocayı sürekli olarak kadın hakkını gasp eden bir varlık olarak görüyor. Öyleyse kadın ondan ne kadar imkân koparabilirse hakkını o ölçüde almış olur. Dolayısıyla karı-koca birbirinin rakibi olarak görülmektedir feminizmde. İslâm’da ise demin de söylediğimiz gibi bir elmayı, bir bütünü tamamlayan iki yarım olarak telakki edilmiştir.

İslâm’da Kadın Hakları

İslâm hukukunda kadın haklarını maddeler hâlinde şöyle sıralayabiliriz:

1. Mülkiyet Ayrılığı: İslâm’da “mülkiyet ayrılığı” esastır. Yani kocanın malı kendisine, kadının malı kendisine aittir. Koca, karısının malına karışamaz, kadın da kocasının malına karışamaz. Eski Medeni Kanun’da bu ilke kabul edil-

mişti. Yeni Medeni Kanun'da ise "mülkiyet ortaklığı" prensibi getirildi. Ama eskiden evli olanlara şu serbestiyet getirildi: Karı-koca eğer ilgili makama müracaat ederler de eski prensibi yani mülkiyet ayrılığını kabul ederlerse haklarında o geçerli olacaktır. İslâm'a uygun olan da buydu. Fakat İslâm iddiasında olan hiçbir kadının ya da kocanın gidip de biz "mülkiyet ortaklığını" değil "mülkiyet ayrılığını" kabul ediyoruz diye müracaat ettiğini hiç duymadım, olduğunu da sanmıyorum. Aslında mademki İslâm iddiasındayız, müracaat edip bunu bu şekilde istiyoruz diye beyan etmemiz gerekiyordu. Ne var ki Müslümanlar, özellikle Müslüman kadınlar imtihanı kaybettiler.

Bir zamanlar beni bir hanım aradı ve "Ben doktorum, iyi de para kazanıyorum. Beyim de nasıl olsa para çok geliyor diye akşama kadar kahvehanelerde, şurada burada vakit geçiriyor. Şimdi biz ayrılacak olsak malımın yarısı onun mu olacak?" diye sormuştu.

İlginçtir, bizim Müslüman köşe yazarı hanımlar bunu hiç gündeme getirmediler. Ateist olduğunu söyleyen bir hanım gündeme getirdi ve bunun tehlikeli olacağını yazdı. Bu mülkiyet ortaklığı esası, henüz kanunî yapı örfümüze sirayet etmediği için getireceği risklerle karşılaşmış değiliz. Bu olumsuz anlayışa dayalı kanunî yapı topluma egemen hâle geldiğinde meydana gelebilecek tahribatı göz önüne getirmeyi arzu bile etmiyorum. İslâm'da aslolan mülkiyet ayrılığıdır. Müslüman hanım şimdilerde bunu görmek ve anlamak istemiyor hatta gündemine bile almaya yanaşmıyor.

2. Nafaka: Kadın, nafakasını kocasından alır, kendisi nafaka sorumlusu değildir. Hatta kadın çok zengin, koca çok fakir bile olsa kadın, nafakadan yana bir harcama yapma mecburiyetinde değildir. Kadının harcama yapması mecburiyeti yoktur. İsterse yapar istemezse yapmaz. Kocasını kendisinden eğer borç alırsa sonradan onu öder. Nafaka kısacası sürekli olarak kocasına aittir, kendisinin bir kuruşluk dahi sorumluluğu yoktur.

3. Havâic-i Asliye: Zekât konusunda "havâic-i asliye" diye bir ıstılahımız vardır, "temel ihtiyaçlar" demektir. Temel ihtiyaçların üzerinde nisap miktarı mal varlığı varsa zekât mükellefi olunur. Bu, herkesçe malum bir husustur. Burada hatırlatacağımız şey şudur: Kadının "havâic-i asliye" diye bir sorumluluğu yoktur. Dolayısıyla nisap miktarı altını/parası varsa sadece zekât sorumlusudur. Çünkü "havâic-i asliye" erkeği ilgilendirir, kadını değil.

4. Ev Eşyası Temini: Ev eşyası temini, tamamen kocaya aittir. Kadının böyle bir sorumluluğu yoktur. Kadın kendi parasıyla ve kendi isteğiyle eve eşya alırsa ona da bir şey denemez. Ama kadının ev eşyası temin etme gibi bir mecburiyeti yoktur.

5. Mehir: Kadın nikâh sebebiyle “mehir” denilen bir parayı, bir mal varlığını hak eder. Kitaplarımızda denir ki “Mehir kadının ömründe kazandığı en helal para, en helal maldır; içinde zerre kadar haram yoktur.”

Bunun tasarrufu da tamamen kadının kendisine aittir. Kadın ev eşyası da temin etmek mecburiyetinde olmadığına göre gerek mehir gerek öz parası ile olsun eve eşya aldıysa bu eşyaları isterse kullandırmayabilir, isterse karşılığında kocasından kullanım ücreti alır, isterse satar. Evin bir odasına kapatırsa kocanın istemesi hâlinde kocasına o odanın ücretini öder.

6. Miras: En çok tenkit edilen meselelerden birisi kadının “mirasçılığı” meselesidir. Şunu başta söyleyelim ki kadın her durumda erkeğin yarısı kadar hisse alır diye bir şey yoktur. Bazı durumlarda yarısı kadar hisse alır bazı durumlarda eşit alır. Bazı durumlarda ise kadın, erkeği tamamen mahrum bırakır. Şunu özellikle belirtelim ki bu konuda adaletsizlik yoktur. Çünkü adalet, matematiksel eşitlik değildir. Matematiksel eşitlik görünmez bir zulme sebebiyet verebilir. Zamanımızda adalet dendiği zaman matematiksel eşitlik telakki ediliyor ki bu son derece yanlış bir düşüncedir. Adalet, denge demektir, hak ve sorumluluk dengesi. Demek oluyor ki hakkın kadar sorumluluk üstleneceksin ya da sorumluluğun kadar hak alacaksın. İşte kadının erkeğin yarısı kadar miras aldığı durumlara baktığımız zaman her iki cinsin sorumluluğu kadar kendisine mal verildiğini göreceksiniz. Miras taksiminde zerre miktar adaletsizlik yoktur. Adaletsizlik olarak görenler adaleti matematiksel eşitlik olarak alanlardır.

7. Ev İçi İşleri: İslâm'da ev içi işler kadına, ev dışı işler erkeğe verilmiştir. Peygamberimiz aleyhissalâtu vesselâm, bizzat Hz. Ali efendimiz ile Hz. Fatıma annemiz arasında iş bölümü yaparken bu çizgiyi çizmiştir. İslâm toplumunda zaten öteden beri süregelen örf böyle devam etmiştir. Kadının gidip tarlada, bahçede çalışma mecburiyeti yoktur. Tarlada, bahçede çalışıyorsa kocasına fedakârlıkta bulunmuş demektir. Dolayısıyla kocasından kendisine teşekkür edilmesi gerekir.

8. Çocuk Emzirme: Bu, son zamanlarda özellikle bir asırdan bu yana yanlış olarak söylenen ve artık düzeltilmesi gereken bir husustur. Bizimkiler kadın haklarını anlatırken yaygın olarak şunu söylediler hatta söylemeye devam etmektedirler: “Kadın çocuğunu emzirmek zorunda değildir.” Bu sözün İslâm'la bir ilgisi yoktur. Bu yalanı maalesef biz Müslümanlar Batı'nın karşısında komplekse girip dinimizin hükmünü savunamadığımız için “İslâm'da kadın çocuğunu bile emzirmek zorunda değil, kadına işte bu kadar hak verilmiş.” demişiz ve açıkça yalan söylemişiz. Peki, bu çocuğu kadın emzirmeyecek de erkek mi em-

zirecek? Böyle mantıksız bir hak savunuculuğu olur mu? Eğer kadın emzirmek zorunda değilse Allah o sütü onun göğsünde boşuna mı yarattı? Haşa! Allah abesle mi iştigal ediyor? Klasik yanlış söylemlerden uzak duralım, yoksa yalan söylemiş oluruz. Vaktimiz olsaydı bunun hukukî altyapısını anlatacaktım ama ne yazık ki yok. Kısaca şöyle söyleyeyim: Bir “diyaneten” bir de “kazaen” hüküm vardır. Diyaneten, kadının kendi çocuğunu emzirmek zorunda olduğu konusunda icma vardır. Kadın çocuğunu emzirmez de çocuğa zarar gelecek olursa kadın günahkâr ve sorumlu olur.

Fakat ev içinde bir problem çıkar da kadın emzirmek istemiyorsa acaba bunu resmî makamlara ileterek resmen halletme durumu söz konusu olabilir mi konusunda mezheplerin ihtilafı vardır. Hanefiler derler ki resmiyet bu işe karışmaz ama Maliki mezhebi özellikle bu işe resmiyet de karışır demektedir.

9. Boşanma/Talak: Biliyorsunuz şöyle anlayışlar var; boşanma tek taraflı olarak mı yapılmalı, iki tarafın rızası ile mi yapılmalı? İki tarafın rızası ile yapıldığı takdirde herhangi bir anlaşmazlık varsa eşler arasında haksız olan taraf boşanmaya razı olmayacak ve öbür tarafa eziyet için diretecektir. Öyleyse iki tarafın rızasıyla boşanma yerine, belli ilkeler koyarak tek taraflı boşanma daha makul görünüyor ki İslâm esas olarak bunu kabul etmiştir. Peki, bu yetkiyi/hakkı kocaya mı karıya mı yükleyelim? “Boşanma hakkı” yerine “boşanma yükü” demek istiyorum. Çünkü talak gerçekten yüküdür, hak filan değildir. Ama yaygın anlatıma göre yine de hak diye anlatayım. Bu yükü yaratılış itibarıyla koca taşıyabilir. Bu yük kadına ağır geliyor ve kadının psikolojisini bozuyor. Erkeğin biraz daha objektifliği ve az etkilenmesi sebebiyle İslâm bunu esas olarak erkeğe yüklemiştir. Ama kadının bu noktada hakkı yok diye kocasının zulmünü devamlı çekecek gibi anlaşılmasın. Çünkü kadının da boşanabilme imkânları var. İzah etmeden birkaçını hemen söyleyeyim: “Muhâlaa” diye bir konumuz var. “Tefviz-i Talak” diye bir konumuz var yani “talak yükünün kadına verilmesi”. “Aile Meclisi” diye bir konumuz var ki bunun üzerinde daha çok Malikiler duruyor. Osmanlı Aile Kararnamesi (1917 tarihli) buna “Aile Meclisi” adıyla yer vermiştir. İki tarafın göndereceği hakem heyetinin vereceği kararlar da boşanma imkânı var. Bir de özellikle diğer mezheplerde bazı yükümlülükler yerine getirilmediği için kadının “resmî mahkemeye” müracaat ederek nikâhı feshettirme imkânı var.

Bir de şu tenkit ediliyor: “İslâm’da boşanma yanlışlıkla veya şakayla bile olsa kocanın iki dudağı arasından çıkacak bir söze bağlı bırakılmıştır. Dolayısıyla aile âdeta pamuk ipliğine bağlıdır.”

Fakat bunu diyenler talak ile köle azadının aynı hükümde olduğunu hiç gündeme getirmezler. Yani köle azat etmek şakadan dahi olsa efendinin ağzından çıkan bir söz ile gerçekleşiyor ve bu durumda köle serbest oluyor. Bu insanlık tarihinde ve hâlâ esirler konusunda ulaşılamamış medenî bir ilkedir. Neden- se bunu hiç gündeme getirmezler. Neticede diyoruz ki toplumda cereyan eden olaylara baktığımız zaman İslâm'dakinin çok daha haklı ve hikmete binaen ortaya konulmuş olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Dinimizde boşanma kocanın ağzından çıkacak bir söze bağlı olmasına rağmen boşanmayı son derece zorlaş- tıran toplumlara göre İslâm toplumlarında boşanma oranı çok daha düşüktür. Burası ne kadar da ilginçtir!

10. Kadının Şahitliği: Belki de üzerinde en çok durulan meselelerden bi- risidir. Bakara Sûresi'nin 282. ayetinde, herhangi bir muamelede şahit olarak iki erkeğin bulunması emredilir. İki erkek bulunmazsa bir erkek ve iki kadının şahitlik yapabileceği belirtilir. İşte bunu İslâm'a karşı düşmanca tavır alanlar, ka- dının şahitliği erkeğinkinin yarısına denk olduğuna göre İslâm, kadını erkeğin yarısı kabul etmiştir; derler ve bunu çokça gündemde tutarlar.

Hâlbuki insanın faziletiyle şahitliğinin hiçbir ilgisi yoktur. Maalesef bizim- kiler de kadının şahsiyetiyle faziletini karıştırdıklarından Batılı oryantalistlerin öne sürdüğü bu kapıdan giriyorlar ve çıkmaza sürükleniyorlar. Çıkmaza girince de ayeti çok farklı yorumlamaya, ayete Allah'ın muradının dışında bir mana ver- meye, güya haklı gerekçelerle izah ve iknaya çalışıyorlar. Birçok yerde de yüzle- rine gözlerine bulaştırıyorlar. Başta söyleyelim ki "Şahitliğin insanın faziletiyle ilgisi yoktur." Örnekler verelim: Sahabe içerisinde en faziletli, bir numara insan Hz. Ebubekir'dir. Ama sahabe içerisinde Hz. Huzeyme'nin şahitliği tek başına iki kişinin şahitliğinin yerine geçiyordu. Şahitliği iki kişi yerine geçtiğine göre "Huzeyme'nin fazileti Hz. Ebubekir'in faziletinin iki katıdır." diye hiç kimse bir şey söylememiştir.

Bir örnek daha verelim: İmam-ı Azam'la Ayşe annemizi kıyaslayalım. Ayşe annemizin şahitliğinin İmam-ı Azam'ın şahitliğinin yanında yarım olduğu ayet- le sabittir. Öte yandan Ayşe annemizin İmam-ı Azam'dan daha faziletli olduğu da nas ile sabittir. Öyleyse şahitliğin faziletle ilgisi yoktur. Şahitlik yarım kabul edildi diye kadının şahsiyeti erkeğe göre yarım olacak şekilde meseleye yanlış kapıdan girmek, bizi çıkmazlara götürüyor. Çıkmazlara götürünce de bizimki- ler izah için diyorlar ki kadının şahitliğinin yarım olmasının illeti "unutkanlık"- tır. Başka? "Kültürsüzlük"tür. Eskiden kadının kültürü yoktu, şimdi maşallah

çok kültürlü hâle geldi, öyleyse şahitlik tam oldu. Böyle mi düşünmeliyiz gerçekten? Ve daha bilmem hangi gerekçeler...

Fıkıh usulünde en önemli konulardan bir tanesi kıyastır. Kıyasın içinde de en önemli konu "illetin doğru tespiti"dir. İleti doğru tespit edemezseniz onunla varacağınız tüm sonuçlar yanlış çıkar. Ben aslında fıkıhçı olmayanların bu yorumu yapmalarını biraz mazur görüyorum. Ama fıkıhçıların ve usul okutmuş olanların bunu söylemesini tuhaf karşıyorum. Çünkü kıyas konusunda illet olacak vasıf için aranan şartlardan bir tanesi "değişmezlik/munzabıt" olmasıdır. Peki, unutkanlık değişmez bir vasıf mıdır? Hayır. Peki, kültür? Hayır. Hangi seviyedeki kültürü ölçü alacaksınız, belli bir ölçüsü yok. Bu kadar oynak iki vasfın illet olarak kabul edilmesi insanı çıkmaza götürüyor ve gülünç duruma sokuyor.

Netice-i kelâm şunu söyleyelim: Kadının şahitliği ayet-i kerimede erkeğin yarısı kadar kabul edilmiştir. Bu hüküm kadının faziletinin yarım olduğu anlamına gelmez. Kadın pekâlâ erkekten daha da faziletli olabilir. Bu yarımılık ya da tamlık hakkın tespitiyle ilgilidir, faziletle ilgili değildir. Hakkın tespiti için de standart ve değişmez olan vasıf öngörülmektedir. Bu vasıf da erkekte olduğu için Rabbimiz böyle hükmetmiştir.

Vaktimiz oldukça daraldı, müsaadenizle sözlerimi tamamlamaya çalışayım. Biliyorsunuz ki günümüzde boşanma furyası almış başını gidiyor. Her geçen gün daha da artmaktadır. Kimileri diyor ki bilgili, kültürlü, anlayışlı olsunlar diye kızlarımızı okutuyoruz ama okuttukça boşanmalar daha da çoğalıyor. Tabii ki çoğalacak çünkü öğretilen kültür feminist kültürdür. Dolayısıyla "Çoğu boşanmanın temelinde yatan sebep feminizmdir." Biz feminist kültürden kendimizi alıkoyup İslâmî kültüre gelmedikçe bu boşanmaların önü alınmayacaktır. Çünkü feminist kültürde kadın, erkeği rakip olarak görüyor ve ondan ne kadar yolabilirsem o benim hakkımdır diyor. Ama İslâm, kadın ve erkeği birbirini tamamlayan iki dost kabul ediyor. İslâmî kültüre dönmedikçe kurtulamayız.

Bir teklifim var: Gerek sivil teşkilatlarımızca gerek resmî kurumlarımızca "aile mektepleri" açılmalıdır. Nasıl ki şoförlük kursunda bir süre ders veriliyor, sonra imtihan ediliyor ve ehliyet veriliyorsa evlilik için de böyle okullar açılmalı, bundan ehliyet alanlar ancak evlendirilmelidir. Bu okuldan ehliyet alan erkeğe kız verilmeli, ehliyet alan kıza talip olunmalıdır.

Bir şey daha söylüyorum ve bitiriyorum: Hiç kimsenin Müslüman olma mecburiyeti yoktur. Ama Müslüman olanın "Semî'nâ ve eta'nâ.../işittik ve ita-

at ettik...” deme mecburiyeti vardır. Ayet-i kerime ve hadis-i şerif ne dediyse odur ve öyledir. Biz daha yorum yapmayız, buna teslim olmak zorundayız. Müslüman kelimesinin anlamı zaten teslim olmaktır. Öyleyse Rabbimiz ne dediyse, Rasûlullah aleyhissalâtu vesselâm ne dediyse “doğrusu” odur. Bakın bilerek ve farkında olarak “en doğrusu” demiyorum, sadece “doğrusu” diyorum. “En doğrusu” dersem başka doğrular da var anlaşılabilir. Başka doğru yok, tek doğru var. O da Allahu Teâlâ'nın ve Rasûlullah aleyhissalâtu vesselâmın dediğidir. Buna teslim olup doğru dürüst Müslüman olmadıkça bunun gibi mülevves alanlarda debelenip dururuz.

Allahu Teâlâ cümlemize doğru dürüst bir Müslüman olmayı nasip etsin. Âmin...